

Дунё халқларининг бойлик даражаси, аввало, бебаҳо илмий, бадиий асарлар, жаҳон маданий цивилизациясининг ёрқин намуналарини узида акс эттирган нодир қўлёмалар салмоғи билан улчанади. Шу боис ҳам умрбоқий маънавиятимизга енгилмас куч сифатида баҳо берилиши бежиз эмас. Ҳар сафар Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасига кирар эканман қалбимда ифтихор туйғуси уйғонади. Узоқ йиллар давомида жамланган нодир асарлар ва қўлёмалардан фойдаланиш учун электрон манбалар хизматида мурожаат қилсангиз бас, бир зумда катта мониторда барча маълумотлар кўз унгингизда пайдо бўлади. Ёки кутубхона расмий сайти орқали исталган китобни топиб ўқийсиз.

Ma'naviyatimiz, adabiyotimizga berilayotgan e'tiborning yuksak namunasi

Кун сайин ривожланиш ва тараққиёт сари дадил қадам ташлаётган мустақил давлатимизнинг куч-қудрати, энг аввало, юксак маънавият тушунчасини ҳар бир юртдошимиз онгу шуурида камол топтириш билан улчанади. Нурафшонлик файзи уфуриб турган муҳташам кутубхонада яратилган имкониятларни куриб, муъжизалар масканига тушиб қолгандек бўламан. Миллий кутубхонамизда замонавий хизмат турлари тақомиллашиб, янгиланиб бораётганидан ҳайратга чўмаман.

Асаджон ХОДЖАЕВ, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси директори:

– Дунё тажрибасидан яхши маълумки, кутубхона мутахассиси адабиёт танлашда китобхонга энг яқин кўмакчи бўлади. Кутубхона ходими қанчалик билимли ва маданиятли бўлса, фойдаланувчи қизиқишини ино-

батга олган ҳолда нашрларни тўғри танлаб, тавсия эта олади. Ана шуни инобатга олган ҳолда биз, кутубхоначилик фаолиятимизда китобхонга янги, замонавий ёндашув дастурини ишлаб чиқдик. Яна шуниси кувонарлики, Миллий кутубхонамиз билан дунёдаги етакчи мамлакатлар кутубхоналари ўртасида ўрнатилаётган манфаатли ҳамкорлик алоқалари ҳам кутубхоначилик фаолиятимиз равангига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Халқаро алоқаларни ривожлантириш мақсадида ўтказилган жами 34 тадбир, 28 хорижий делегациялар ташрифидан сунг ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ сингари халқаро ташкилотлар вакиллари томонидан Миллий кутубхонамиз фаолияти юқори баҳоланди. Шунингдек, ахборот коммуникация технологияларини жорий этиш соҳасида дунёнинг етакчи мамлакатларидан бўлган Корея Республикаси билан Ўзбекистон Миллий кутубхонаси ўртасида уза-

ро ҳамкорлик алоқалари ўрнатилди. Унинг натижасида «Кореяга йўл» лойиҳаси, Ўзбекистон Миллий университети ва Кёнхи университетининг марказий кутубхонаси ўртасида имзоланган меморандум доирасида қатор ижтимоий лойиҳалар амалга оширилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, Давлат илмий тиббиёт кутубхонаси, Республика кузи ожизлар кутубхонаси, Қорақалпоғистон Республикаси ахборот ресурс маркази, Республика болалар кутубхонаси каби қатор кутубхоналар гуруҳ вакиллари Кореянинг Кёнхи университети ташкил этган махсус ўқув дастури бўйича Сеул шаҳрида малака оширишди. Бу каби ҳар томонлама манфаатли алоқалар АҚШ, Германия, Россия, Озарбойжон, Латвия, Беларусия, Польша ва бошқа давлатлар кутубхоналари билан ҳам йўлга қўйилган.

Шунингдек, Ўзбекистон Миллий кутубхонасида сақланаётган тарихий, илмий, бадиий, маданий қиймати юқори бўлган нодир нашрларнинг биографик ва тўлик

матнли базасини шакллантириш ҳамда уни тўлдириш бўйича яқинда ишлаб чиқилган янги дастур китобхонлар аудиторияси учун қатор қулайликлар яратмоқда.

Эндиликда фойдаланувчилар онлайн тизимда интернет орқали қўлёзмалар, нодир китоб, альбом, газеталар каталогининг тулиқ матни билан танишиш имкониятига эга бўладилар. Бундан ташқари, олимлар ҳамда тадқиқотчилар учун қўшимча имкониятлар яратилди. Мазкур дастурга кура, фойдаланувчи қисқа вақт ичида барча ахборот ресурслари умумлаштирилган тизимга уланиб, кенг қуламли маълумотлардан фойдаланиши мумкин. Агар кутубхонамизнинг бугунги кундаги жами китоб фонди 7 043 858 тани ташкил этишини назарда тутадиган бўлсак, бу тизимнинг нақадар катта аҳамият касб этиши ва фойдаланувчилар учун қулай жиҳатларини тасаввур қилиш қийин эмас. Мазкур фонднинг айни кунда 361631 таси электрон шаклга келтирилди. Эндиликда китобхонларимиз ўзлари учун ажратилган 220 компьютер, 2 нетбук, Wi-Fi ҳудудлари, 6 интерактив панель орқали истаган адабиётдан ўзи учун қулай вақтда фойдаланишлари, ҳатто ривожланган мамлакатларнинг машҳур кутубхоналари захирасидаги адабиёт ва илмий манбалар, турли маълумотларни излаб топишлари мумкин. Шу ўринда кутубхонамизга мутулаа учун келаётганлар сони кун сайин ошиб бораётганидан мамнунлигимни айтмоқчиман. Айниқса, фахрий китобхонларнинг ташрифи кўнглимизни тоғдек кўтаради. Ўзининг асарлари билан минглаб китобхонлар меҳрини қозонган Ўзбекистон Республикаси фан арбоби, академик Азиз Қажумов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоҳир Малик каби ижодкорларни кутубхонамизда кўриш бизга ғурур бағишлайди. Айниқса, улар иштирокида китобхонлар билан бўлиб ўтаётган турли мавзудаги ижодий учрашувлар, маърифий тадбирлар Миллий кутубхонамизга ёшларнинг қизиқиши ва интилишини тобора кучайтирмоқда.

Миллий кутубхона фонд захираси ҳақида гап кетганида, бир жиҳатни алоҳида эътироф этиш лозим. Кутубхонанинг нодир ва алоҳида қимматга эга нашрлар хизматида сақланаётган Алишер Навоий асарлари ва ҳаётини фаолияти билан боғлиқ манбаларни ўрганишга бўлган иштиёқнинг ёшлар орасида кучайиб бораётганлиги бизни жуда хурсанд қилмоқда.

Тоҳир МАЛИК, Ўзбекистон халқ ёзувчиси:

– Дунё мамлакатларида ҳашаматли бинолар кўп, ammo бу каби кутубхона жаҳонда топилмаса керак. Мен, аввало, оддий бир инсон, қолаверса, кўп мамлакатларни кезган ижодкор сифатида, ана шу муҳташам, файзу таровати қалбларни ёритиб турган миллий кутубхонамиз

билан ғоят фахрланаман. Чамалаб кўрсам, ярим асрдан ортиқ умрим, ширин хотираларим ушбу муқаддас даргоҳ билан боғлиқ экан. Ҳар сафар янги китоб, янги нашр ҳақида эшитиб қолгудай бўлсам, шу ерга келардим. Не ажабки, бугун иш столидаги компьютер орқали ҳам сеvimли кутубхонам билан маънавий яқинликни ҳис этиб турибман. Эрта-ю кеч, туш пайтидами, дам олиш куни ёки байрамдами, бундан қатъи назар, мен учун бу қадрдон даргоҳ эшиги ҳамisha очик.

Афзал РАФИҚОВ, Ўзбекистон халқ артисти:

– 90 - йилларга келиб, ўз ижодимдан қониқмаслик ҳисси пайдо бўлди. Уйлаб қарасам, уша пайтгача фақат Европа адаблари қаламига мансуб асарлардаги образларни яратган эканман. Кейинчалик менинг кўнглимда ҳам актёр сифатида миллий қахрамонларимиз образини гавдалантириш, томирларимда қонлари жуш ураётган аждодларимизнинг ўлмас меросини тарғиб этиш, уларни томошабинга етказиш истаги пайдо бўлди. Бу истақ менга тинчлик бермас ва ўз-ўзим билан курашишга даъват этарди. Буни пайқаган режиссёр Баҳодир Йўлдошев менга Шўҳрат Ризаевнинг «Искандар» асарида Алишер Навоий образини яратишни таклиф қилди. Шу умид мени яна театрга қайтарди. Ammo хавотирда эдим. Рус мактабида ўқиганман, Навоийни яхши билмайман... Шундай қилиб мен изландим, бор вужудим билан астойдил Навоий асарларини ўрганишга киришдим. Унинг пурҳикмат сатрлари руҳиятим билан нақадар яқин эканини ҳис эта бошладим. Билганимдан қувондим, билганимни сураб-сураб ўргандим. Кутубхонага мунтазам қатнаб, ниҳоят 40 ёшимда Навоий ижодининг ашаддий тарғиботчисига айландим.

Мен учун Ўзбекистон Миллий кутубхонаси – ҳар қандай хазинадан ортиқ, дуру жавахирларга тўла сарой. Чорак асрки, ўзимни шу жавахирот саройи билан бир бутунликда кураман. Симфоник оркестр ёрдамида миллионлаб томошабинлар эътиборига ҳавола этилаётган «Хамса» достонидан ўқиётган ижроларим ҳам кутубхонада ўрганганларим маҳсулидир. Юртимиз чиройига чирой, кўркига кўрк қўшиб турган Миллий кутубхонамизни қалбларни эзгуликка бошловчи нурга қиёслаймаман.

Луқмон Бўрихон, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими:

– Бизнинг ота-боболаримиз доим китобни эъзозлашган. Уни ўзига энг яқин дўст ва ҳар қандай эзгу мақсадга бориш йўлидаги машъала деб билганлар. Уша буюк аждодларимиздан илму тафаккурга, маънавият-маърифатга ихлос, эъзоз-эътибор хислатлари

бизга мерос бўлиб қолди. Буни мустақилликнинг илк кунлариданоқ мамлакатимизда таълим-тарбия соҳасида, маданий-маърифий жабҳаларда олиб борилаётган туб ислохотлар, улкан бунёдкорликлар мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Шундай улугвор ишларнинг давоми ўлароқ, муҳтарам Юртбошимизнинг ташаббуси билан пойтахтимиз марказида, кўрган кўзларни нурга чулғаб, кўнгилларни қувончга тўлдириб муаззам бир қаср қад ростлади: Маърифат маркази! Шак-шухбасиз, номига монанд маҳобатли ва гўзал иншоот! Унинг ичу ташидан, чор-атрофидан илму тафаккурнинг, маърифатнинг нури таралади. Мустаҳкам, нақшинкор устунлар, кенг ва ёруғ заллар, хоналар, зарҳал безаклар билан жилоланган пештоқ-равоқларни кўрган киши моҳир қурувчиларимизнинг иқтидорига яна бир бор тан беради. Уларнинг фидокорона меҳнати эвазига миллий меморчилик аънаналари энг илғор, энг замонавий услублар билан уйғунлашиб, ўзига хос санъат асари бўлган обида бунёд этилди. Бу маънавиятга, маърифатга берилаётган эътиборнинг юксак намунаси.

Миллий кутубхонамиз ҳақидаги бу каби самимий фикрларни кўплаб келтириш мумкин. Муъжизакор иншоотнинг инсонлар қалбини зиё нурлари билан мунаввар этувчи сифатлари кун сайин шухрат топиб бормоқда. Бу эса, юртимизда элни шод, мамлакатни обод этувчи бунёдкор ғояларимизнинг мана шундай файзу тароватли масканларимиз жамолида акс этаётгани ва ўзининг умрбоқий фалсафий, бадиий қарашлари билан олам ва одамнинг бир-бирига жуда ўхшаб кетадиган илоҳий сифатларини қуйлаб ўтган улуг бобомизнинг неча замонлар ошса ҳамки, ҳатто муборак номи ила элларга зиё тарқатишдаги давомийлигига ҳам бир ишорадир.

Гулчехра МИРЗАЕВА

